

Konu:	Emeklilikte Yaşa Takılanlar
Sayı:	2021/145
Tarih:	31.10.2021
Özet:	Bu bültenimizde son dönemlerde yine sıkça gündeme gelen emeklilikte yaşa takılanların (EYT) emeklilik talepleri ve bu taleplerin karşılanmasına ilişkin gündem aktarılmaktadır.

- Türk sosyal güvenlik sisteminde, bir kişinin emekli olabilmesi (istisnalar haricinde) sigortalılık süresi, prim gün sayısı ve yaşa bağlıdır. Dünyadaki sosyal güvenlik sistemleri de temel olarak bu 3 şartın birlikte tamamlanmasıyla emeklilik hakkını vermektedir.
- Emeklilik ya da teknik ifadeyle “yaşlılık aylığı”, modern sosyal güvenlik sistemlerinin en temel sacayaklarından yaşlılık sigortasının bir parçasıdır. Uzun vadeli sigorta kolları dediğimiz, malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları, sosyal güvenlik sistemlerinin daha sürdürülebilir olması için belli bir prim gün sayısı ve/veya yaş şartını gerektirmektedir. Bu şartların oluşmadan sunulması durumunda ise bağımlılık oranı negatif yönde artmaktadır. Çünkü temel olarak sosyal sigortalar, sağlanan haklar bakımından yalnızca prim ödeyen aktif sigortalıları değil, aylık alan pasif sigortalılar ile bunların bakmakla yükümlü olduğu aile fertlerini de (bağımlı nüfus) dikkate almaktadır.
- Sosyal güvenlik sisteminde emeklilik açısından **3 farklı milat dönem** bulunmaktadır. Bunlar 08.09.1999 ve öncesi, 09.09.1999 ve 30.04.2008 tarihleri arasında ve son olarak 01.05.2008 sonrası ilk defa uzun vadeli sigorta kolları primi ödenenlerdir. Bu tarihler, sigortalıların kademeli yaş, sigortalılık süresi ve prim gün sayısını belirleyen kriterlerdir.
- Özellikle 08.09.1999 öncesi sigortalı olup, 3600 prim gününü doldurmuş ancak yaşını doldurmamış yoğunluklu kesimin, talepleri fazlaca gündeme gelmektedir. Çünkü 3600 günü dolmuş ancak erkek ise 60; kadın ise 58 yaşını doldurmamış önemli bir grup bulunmaktadır. Yine emeklilik için kademeli tam emeklilikte ise 5000-5975 gününü doldurmuş ve 50-58 yaşlarını doldurmamış (her biri ayrı kademeye tabidir) grupların temel talebi, prim günlerini doldurmuş olmaları sebebiyle, yaşlılık aylığı (emekli aylığı) almalarıdır.
- İşte emeklilikte yaşa takılanlar (**kısaca EYT**) olarak adlandırılan bu grupların da talebi, gerekli yaş şartını sağlamamış ancak prim gün sayısı ve sigortalılık süresi şartlarını sağlamış olmaları sebebiyle, emekli olabilmeleridir. Özellikle bu konu, sosyal güvenlik sisteminde çok ağır bir yük getirebileceğinden, hassasiyetle ele alınmakta ve **çeşitli modeller** üzerinde durulmaktadır. Şu an üzerinde tartışılan ve kamuoyuna yansıyan 4 temel farklı model üzerinde durulmaktadır. Bunlar;
 - 1- **3600 günde yaş esnemesi:** Yukarıda izah ettiğimiz gibi kadınsa 58, erkekse 60 yaş şartının sırasıyla 50 ve 55 yaş olarak düzenlenmesidir.
 - 2- **Yaş şartı yerine sadece sigortalılık süresinin ve prim gün sayısının dikkate alınması:** Bu alternatifte erkekse 25; kadınsa 20 yıllık sigortalılık süresini dolduran kişiler için, kademeli yaş şartı dikkate alınmaksızın emeklilik planlaması yapılmaktadır.
 - 3- **Kesintili Emeklilik:** Bu alternatifte emeklilik için normal yaş şartı karşılanana kadar her yıl %2 oranında kesinti yapılarak aylık bağlanması durumudur. Almanya modeli olarak adlandırılan bu model içinde örneğin yaş şartını doldurmaya 8 yılı kalan bir kişi için olası aylığı hesaplanacak ve %16 kesinti ile aylık bağlanması yapılacaktır. Finlandiya modelinde

Consulta İş ve Sosyal Güvenlik Mevzuatı Danışmanlık Hizmetleri A.Ş.

Esentepe Mahallesi Kore Şehitleri Cad, Üsteğmen Mehmet Gönenç Sk. No:3, 34394 Şişli

(0212) 347 34 00

infososyalguvenlik@consulta.com.tr

ise bu kesinti, yaş şartı dolduktan sonra sona ermekte ve aylık normal seviyesine dönmektedir.

- 4- **Prim tamamlama hakkı:** Bu alternatifte tek seferlik yurtdışı/askerlik/doğum borçlanmasına benzer bir usulde kalan prim günleri için ödeme imkanı ve istenen prim oranını tamamlayarak emeklilik mümkün olabilecektir.
- Belirtilen modeller, sadece şu an tartışılmakta olan alternatif kurgular olup, Türk sosyal güvenlik sistemindeki bağımlılık oranının negatif yönde yüksekliği ve seçim süreçlerinin yaklaşmasıyla gündeme daha fazla gelecektir.

Saygılarımızla

CONSULTA İş ve Sosyal Güvenlik

(*) Sirkülerlerimizde yapılan açıklamalar yalnızca bilgilendirme amaçlı olup, kesin işlem tesis etmeden önce uzmanlarımızdan görüş ve yönlendirme alınmasını önemle tavsiye ederiz. Bu sirkülerlerin amacı tek başına uygulamalara yön vermek olmayıp; mükelleflerimizin risk, fırsat ve değişiklikler hakkında güncel bilgi sahibi olmalarını sağlamaktır. Yegâne kaynak olarak sirkülerlerimizdeki açıklamaların kullanılması halinde doğabilecek olası zararlardan CONSULTA sorumlu olmayacaktır.

CONSULTA